

صاحب امتیاز و مدیر مسئول
ضیا کوک آب

پیل - ۱ صانی - ۲
نسخه سی ۱۰ غروشدر

کوک و محمود

اداره خانه سی
دیار بکر
حکومت داڑه مندہ
ولایت مطبہ سی
تلفرافیا : دیار بکر
کوک و محمود

آبونه شر ایلکی
سنه لکی : ۵۰۰
آئی آیلق : ۲۰۰
غروشدر

۱۳۴۰
۱۹۲۲ - ۱۳۳۸

هفته ده بر چیقار علمی ، ادبی ، سیاسی ، اقتصادی مجله ده در

۱۶ شوال سنه ۳۴۰ بازار ایتسی ۱۲ حیزان سنه ۳۳۸

مصاحبه :

علمه دوشرو

بو قیلدن روحی ایلکیزی واردر : فلنلرک
دوشونوشی عام ابله فلسفه ، دوشوشی دیله
صنعت ، اراده سی اخلاق ، سیاست و اقتصاددر
عصری بر مات ، مثبت علماره دوشونوش
بو مخلوق دیمکدر . فلسفه ، دوشو و شنیدن زیاده

عصری ملنلر صیراسنه کچک ایچون
و جودی ، لطفالازم اولار بعض شرطلار وار :
یونلر دن اک برنجیله سی . علمه دوشرو
ایتمکدر فردک کدیسه مخصوص دوشونوشی ،
دوشوشی ، اراده سی اولدیشی کبی ملنلرکده

پرنوع سزیش ماعینده در . وئدن باشفه ، مثبت عامله مناض اولماق مجبوریتده . اوونمه منده اونن عامله صیق بر علافه حالده . اولدورور . او حالده ، عصری بره ملت . دوشونمکه وداع ایتمک ایسته میورسه ، مطلقاً مثبت عامله دوشونمکه کتبه می لازه در . علم ، هر حادثه تک سینی کوستریر . بر حادثه تک سینی بیابورساق اونن فاندلی یاخوده ضرر قی اولدیغنه کوره ، احضار یاخود ازاله ایده یلیرز صیق زنده ، علم ، هر حادثه تک نتیجه منی ، خدمتی ده ارئه ایدر . دیککه ، علم بره ، عامله مزه وصوله ایچون واسطه تک نه لر اولدیغی کوسترن عملی بره در . او حالده ، علم آسای اولقان زیاده عملی آدام اوله لم دیککه ، معنا و قدر . ایسته آوروپا و آمریکا ملتاری میدانه : اورالده الگ عملی مانلر ، تک زیاده عامله دوشونن جمعیتار دکلیدر ؟ علم تک بر فاندلی ده جمعیتک بوتون فردلرینی مشترک فاعتلرله بری برینه باغلامه سیدر . فردلرک دوشونوش طرز لری آیری اولدیغندن ، فردی ذکالرله دوشونلر ، بالکنز کندی فکر لری تک دوشون اولدیغی ، بائنه لرین تک یا گلش دوشونلرک وطن ایدرلر . بو ظار برابر چالشمه ، حتی کوروشوب قوشقه مانع اولور . او حالده ، هم جمعیتک بوتون فردلرینی

مشترک فاعتلرله برلشدیرن ، همده عملی نتیجه لرینده کی موفقیتله نفس الاسره مطابقی ثابت اولان غیر شخصی بردوشونوشه احتیاج اولدیغی نظر ایدر : بو غیر شخصی دوشونوش ، آلتارله بایلان شیئی تجربه ره مستند و مثبت اسولره تابع اولان عصری علملر دن باشقه نه اوله یایر ؟

علم تک بر خدمتی ده ابی ایله فنا بی کوستره سیدر . ابی ایله فنا بی تمینده ، جمعیت ایچنده بو یوک اختلافلر چبقار : اسکینک طرفدارلرینه کوره اسکین اولان هر شی ایدر ، بکی اولان هر شی فاندلر . بیکلک طرفدارلری ایسه عامله بونک عکسکی دوشونورلر . حال بوکده بوللردن ، ابیکه منی ده انا سزدر . زرا بر شیک ابی یاخود فنا اولمسی ، اسکین یاخود بکی اولمسه باقماز . بو هم تلی مسئله تک حافی ده آنجق علمدن بکله یلیرز : علم ، ابی و فاع مسئله منی ، صمی و مرضی مسئله منی شکلده قویهرق حل ایدر . حیاتیات ساحه منده کور ییورزکده علم ، عضوی برحانه تک « صمی » یاخود « مرضی » اولدیغی مثبت بر صورتده تمین ایده بیابور . حیاتی حادثه لرده صاغلامه خسته منی تفریق ایدن علم ، نیچون ، روحی واجتماعی حادثه لرده ده « صمی » ایله « مرضی » بی آپیرد ایده میسین ؟

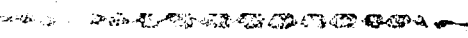
فقط حیاتی حادثہ لڑدہ ہو تفریق باپان
 حیاتیات علمی اولدیفی کی ، روحی حادثہ لڑدہ
 بوائینی باہق آجیق روحیات علمی
 اولہ ییلیر . اجتماعی حادثہ لڑدہ ہو ولی
 یالکز اجتماعیات علمی باہ ییلیر . یعنی ،
 حادثہ لڑک ہر نوعندہ ، صاغلاماقلہ خستہ تہی
 تعیین ایدہ جک اولاز ، آجیق او حادثہ لڑدہ
 دوغان متخصص عامدر .

اجتماعیات علمی صوک زمانارده ہویک
 ترقیازہ مظهر اولدی . شہیدی ، بو عامک ،
 وصحی ، ایلہ ، مرضی ، بی تفریق ایتدہ کی
 اصولی ، حیاتیاتدہ کی اصولدن فرقمزدرہ
 عضوی بر حادثہ نڈک نورمال یا خود سقیم
 اولمسی ، عائد اولدیفی حیوان یا خود نباتک
 نوخنہ کیرہ دکیشیر . مثلاً غاصمہ ایلہ نفس
 آتیق مالقارده نورمالدر ، علمی حیوانارلہ فوشارده
 ایسہ آق جکرلہ نفس نورمالدر . اجتماعیات
 عامندہ ، جمعیتار بر طاقم جنسارہ ، نوارہ
 آریلش اولدیفندن ، بر ہوسسہ نڈک ہانکی
 اجتماعی نوعہ کورہ نورمال ، ہانکیارینہ کورہ
 مرضی اولدیفنی تعیین ایتک قولایدر .

ہوندن باشقہ اجتماعی تکاملک ورویوشی ،
 مخالف تکامل مرحلہ لرنی کوستردیکی ایچون ،
 برجہتیک یاریکی ہوسسہ لرنی تعیین ایتلندہ
 کوچ پرایش دکلدہر . بزم یارین اولاشہ چمنز

بر مرحلہ دن دہا اول باشقہ مثالہ کچمش
 اولدقنندن او مرحلہ دہ بزم ایچون دہ ہانکی
 ہوسسہ لڑک نورمال ، ہانکیارنک مرضی
 اولدیفنی دہ قولایچہ تعیین ایدہ ییلیر .
 عصری دولت بر خان حکومتی اولدیفنی
 قادر ، بر علم حکومتیدرہ ! عصری بر مات
 ہویک صنایعہ ، عمومی حفظ الصحہ سز ،
 شہندوف سز ، الکتریک سز ، رفاعہ سز قالہ سز .
 عصری بر دولت دہ عصری حقو قہ .
 تشکیلات باہق سزین ، ملی اقتصادیا
 یوسانہ کسزین ، خلفہ جہتدن دوغان تہقی
 حرجتہ حقیقی مسواتی تعیین ایتک سزین
 یانہہ از . تون و مادی و ہوی احتیاجاری
 وجورہ تیرہ جک ، انجیق نڈت عدلدرہ .
 او حالہ ہانک دہ ، فرد لڑک دہ ایلک وظیفہ
 علمد و عسرو ، کیتک اولمالیدر .

ضیا کونک آلپ

قہرمانلق صحیفہ می :

ہوزباشی استا بولی شہید مظهر بک
 وسط رعائلہ نڈک وردیکی تمز بر تورک
 تربیہ سزہ کتبہ کی مکاتیبانی علاوہ ایدن
 مظهر بک اور روقوز باش ندہ . لازم ثانی
 رپہ ایلہ اردرک سناری آرسنا قایدی .

ذکا وسیعته انضمام ایدن سوعلیلکی آرزمانده
 بوک و وچوک سابط ونفر هرکده .
 ندیسنه قاشی مضاعف رحمت یانیردی .
 عجب قطعه در اولوق اوزره بوزماسی او اونجه
 قادر کچیردی و طغه حیات کندیسو ایجه
 پدشیردی ، استظامی ، بدتزلک درجه سنه
 واردیرمقدن باشه آهسته ندیسنه برقصور
 اولله بوردی ، حرب عمومی نغیر اکلدن
 اول ، دولتک باقا حربندن ملی قیربق
 اولوق چیدنیق ورتی نامیر بچوز اوزون
 صاحب سفه لرینه اولان احتیاجی آندی کوچوک
 و فقط تیز ملازم قباله دوشونهرک ،
 تاهله قرار ویردی بوه اری کسب فطمت
 ایت بی قیقه ده و زاننده تیره بی تاهله
 برغال خیر عدا ایدی طایدی رحاله مک
 ندیسو کی تیز قزله نشانلادن و آرا ،
 فورده بی طاله وواسی بچوز خدایانک
 نوز ، سنبله حاضر لایغه ماشلادی .
 او ایدی مسکراک حیاتی قادر پاک و نزه ،
 منظم و وفکار بر طاله او جانی حاضر لایق
 ایدیه بوردی تاهلک ایلک همته ندی
 سفه نکات اعلای ، اورون صاحب سفه لرینه
 اولان احتیاجی حمد پادیمی بحاکمه ندی
 یا ایلدنیق کو تودی ، او حال بوک احتیاطی
 بر تدبیر اولدنیق ، یارالی وطنک بکچی

برصاواشه صوقرا به جفی فکرنده ایدی .
 حرکات اصلاحیه برابر فرنیسی حرکات
 امریو آلدنیق دقیقه ده ، بحاکمه ندی
 حطا ویاسوای کاملاً او بوده رق ، بتون
 دوشیوشنیقکی آجیلان افکارده کندیسنه
 اصابت ایده جک وظیفه سنه ، ایرلیق مجبوریتده
 قالدنیق و حیدندن چوق سویدی هنوز
 ایچی آباق زوجه سنه حصر ایدی .
 آغلامه سزین آیرلمی و عدا ایدن ایچی کنجک
 رابطه سنه کی شایه او آریلایش آنده و عدلرینی
 اوزدوردی .
 دو قورنجی آلام باوری اولوق حیدر
 باشادن زمه یینن یوز باشی مظفر بک ،
 آلا له ایران ، قاقاق سیدایی قالی ، بوزلی
 طاعنده بر چوق شرفلی ، ظفرلی عماره لره
 اشتراکدن سو کره عرافک ریجک شهری اولان
 بغدادک و کارینه قادر کلن سمسار انکار لری
 دفع ایتمک اوزره ارضرومدن کوندریان
 قونک ایچده آلا له وینه آلا ی باوری
 او هر ق قزغین او و لره توجه ایدی .
 بر بچق آبق ریور بشله دادنا خضر
 کی سامان بک حاربه سنک الک بجرانی کوننده
 یندشمر فرنیسی انکار عنادی قیر برق یوز کری
 ایدیردی و وهر فمک شجاعی ، قهرمانانی
 عیر فده ایلک ظفری قهر ایدرک حرک

ايمانك قورقارمك او مقدس شيردك روحون
ايچدير .

بصورتله ياليز دني ، وطني ،
كيني هوش-ونهرك ، اك زياده - سوديني
مشقوت و جداني ايكي آبلق برافديني
سوكيل رايقه من خاطر بنه كيره مدن
ويا خود كنيرمك ايسته مدن ابدت قووشدي .
مظفرك جسدي ، دوشديكي فرطو رافه
اورتولورنن تون جا اورا قيله دوام ايدين
طوب ، تغتك ، بومبا ، طور پيل كورولتوري
سونكو ، قايچ شافيرديلي ، داهيا
قودورمش براوغولني وچانيردي بله اوج
ساعت تمادي ايندي و طوردي .

مدھش فورطنه ، قاصيرغه ، كوك كورولتيسي
وشمشكك كيرديكي سيلار دن سيلابه اوهرامش
برملكك ويا قودوز رينار طغي لاوينك
خرابه دوندرديكي بروالر سكاندن قاچوب
قوروله بيان بدبختلر ، ناصدك سكونتدن
صوكره شاشقبن برحالده يوردميز . آنا سز ،
باھامز ، اولادمز ، قاريسز قازرينه رحما
ينه متوكلاھ فدرك ضربه سنه صبر ،
تھمل كوستر لر سه ايسته اوكونك برنجي
خط سپر لر ينك صاغ قالا نلري د . پرمز ،
ضابطسز ، آرقاداشسز ، همشهر يسز
ملوك ملوك ، فقط قهرمانانه برر لر پنه

طالمنه لہزہ چوړدی . جیور ، جوال
اولان آلاي قوماندانه ياور مظفرك ياميني
علمي ياردملر آلاينك هچ مغلوب اولمايان
ماريخنده كندس . نه ده بر شرف صحيفه مي
ايربور .

مظفرك يانكر وظيفه سندن بوش قالديني
زمانلرده ، آتيج ايكي آباق برافديني
سوكايسنك مكنوبلر بله اكلنه چايشبوردي .
كوره الاماره قايانا انگلزار دوسني قورناره
كان يكي انگلزار قوتلرني فلاحه موضعنده
قارشيلمايان تورك قوتلري آرا سنده ،
يوزباشي مظفركي بولوك قومانداني اوله رق
كوربوروز نوميدانه متعدد انگلزار ديرم لر دن
ير سنده برنجي خط سپر لر نه بولوك اكل
باشنده بولومان قهرمان مظفركي خاشن
برفور شون بوخازندن يارالادي . سويله مكن
اقتداري اوله ميان ، فقط اعتدالي هچ
قائب اقمين مظفرك ياننده كي چاووشنه كندي
چيپندن چسقارديني سوكايسنك سندن كلش
برظرفك اوزرينه قوتي قالمه مش تترهك
الريله عيناً شو جله لري يازه بيادي :
[شهدان لا اله الاه واشهدان محمد آ
رسولاه ، و بني قبله به چوير بكنز ،
بولوك انتقامي آلسون] بوجله لر اوقدار
بليغك بونلرك بلاغتنه قارشي بركله علاوه

یا بوردلر ، ایکنجه رتم ضاحمالی قارشسندده
 بوزولان سپرچکی نمبرده ، فیزان
 نفسکی سیلکه ، یاغلاسه اوغراش ووردی
 احرا بزمه انه در دیار بکرلی زلفی لیجلی
 حمید ، قسط و نیلی مح ، قره مانلی شکرلی
 اللهه قاووشمش لی صاف مکالمه هار
 هینی تزیب و مقصدارده اولوق اوزره
 هممانقده جربان ایدیوردی . حقیقه
 دار و دوز بر او وده آتی ساعت همدردلو
 اولدیریجی و دلجی دایکلی سلاحلره
 اوزاقدن ، یا قیندر بام ساعت بیرنجی ،
 نسیمی ، یارچالایجی رباطوره ، سونکو
 و بومبالره قوجاق قوجاغه دوام ایدن
 و غوشه شیدی به قادار وقوعه اولانلرک
 یانده برانقا تشکیل ده حک ضایعانه مال
 اولمشدی آفتام نوماندانک [فلاحیه
 سپرلرک اوکفی تورکه و مسامانه شان ،
 انگلیزه فره میدان بین فه زمان غاریک تمز
 آلدرننن ، پارلاق و لرلندن اویره شهدامنه
 فاتحه الحاف ابارم] حله سله ماشلابن أمر
 بومسی دریلره و اوینک شهید روحلریله
 ظفری تبشیر ایدوردی . ذواللی مظفرک
 اوزمان ایچون و هیتی ریش لیش ، انقی
 التبشیر اولدیلندن روحی ایدر حدان ایدی .
 فقط و کون ، هزارلی چیکه من آنکلز

آیاقلری اورالردن دفع اولونجهیه قادار
 اوروح هپزه انتقام دبه ناغریبور .
 ای مسلمان کنجی ! اوزرلر مزده
 چیرینه برق اوچان بومقدس روحک فغانه
 قولاق ویر . مظفر و امثالک روحلری ،
 کیم بکرلی چیکه من . لوٹ آیاقلردن قورتادمنی
 عهد اتمک صوریه مسترح ایت . بوکون
 سوکلی قیرمنی زمینلی هلالی آورده من
 عراق سکانی کوکده کواظیرنه یا قوب تنقیه
 صدره چالیشورلر و یوزلری کیم جشماله ،
 بزمه متوجه اولارق یا تور و حضرت
 قوقولرمنی قوقا بوردلر .

چلیک

شکران صحیفه لری :

قلود فارهر ایچون

دونکی تاغرافار بزمه خوش بر خبر
 کتیردی : دقلود فارهر ، استانبوله کلش .
 ظاهرده چوق بسیط کورون بوزیارت
 حقیقته بزم ایچون پک فیه لی بر حادده در .
 قاور فار کیمدر ؟ رفرائمنز بحریه
 ضابطی . خار . طائمش بر ادیب ، خار ،
 شهرتی بر خطیب ، اوده خایر ، او بونلرک
 هپسک فوقنده واللهک باخصوص صوک
 زمانلرد وک نادر یاراتدیننی بویوک انسانلردن

خلق ماصالی :

کوچوک همشیره

۱ -

پادشاه هر کون دستان وفتنده ،

اوطوروردی بوجه آتون تختنده :

صاغ وزیري قورلور صاغ قولده ،

سول وزیري رشیردی سولنده .

صاغ ونسه بی آر-انلار بابانی !

سوله ونسه بی حیالانلر بابانی !

دییه نکته ایله خطاب ایدردی ،

هم التفات ، هم م خطاب ایدردی . .

صاغ وزیرك اوچ اوغادی آر-انلار

سول وزیرك جج ، یزیدی حیالانلر ،

واقبلر صاغ وزیر مرهمدی ،

سول وزیرك ریشه ستمدی . .

شانلی هنکار برکون دیوان وقتنده ،

اوطورمشدی به آنون تختنده ،

دیددی بوکون ، آی آر-انلار بابانی

حل اولمالی بو آر-انلاق دعواوی . .

بر حلی چالی وارمش بیچانده ،

چوقدن بری توکلم اوکا مرافده . .

بوساز کندی کندیسنه چالینیر .

بیك حزییه ایله لکه آلینیر .

بردر . آوروپانك تورکاره قارشى غیظ

ووحشت قوصان آغزلینه [پیه رلوتی]

ایله برابر بومر و قاریبی وورمش ، اونك

یوزیفه حقه چه ویرمهک چابشیش ،

بونك ایچون بوضاً حقارت کورمش ، فقط

تورکاک قلینده زمانك سیله بیجکی بکدرین

برحرمت ایزی براقشدر .

پیه رلوتی ، قلودقاره نچین تورکی

بیرقدر سودیلر ؟ نهدن اونی بو قدر التزام

ومدافه ایستیلر ؟ چونکه اونلر ایچمزه

کیره را ؛ بزى آکلامشیر ، جهلك ، غفانك

پك یا کاش طاییدی بی بوملنك بو یوککلکی

یاقتیدن کورمشدر . انکین دکزلرده کی

صاف روزکارك ییقادنی تمیز روحاریله

ایچمزه کیره را ؛ بزى طایان ، بزى -ون

وبزم ایچون ، خیار ، حقیقت ایچون

لوتی وقاره آوروپانك قاراکل سما-سند

بوکسلن ایکی ییادیزدر ؛ نوزرلرند ال اوافق

برلکه بولامایه جفک ز صاف ، تمیز ایکی بیلدیز .

شیمدی اونلردن بری ، قلودقاره ،

چوق ایمانلی ، فقط اولسند بر آزام وظامت

طاشیان سوکول استانبولمزه گلش ؛ اونی هممز

حرمتله سلاملازر .

احسان حامد

هر مقامی وار صایمترنقمه
 بر چاشنی به سرمایه در هر سی
 اونی پری پادشاهی یاد برمش
 سوکرا قیجانی حکمانه قاپدرمش
 آر لایرک کیتسینلرده اودابه
 نیر-ینار اونی بزم مزایه
 وزیر دیدی باش او-تنه صلعا
 یارین بوله چهار هراوج آ-لام
 بوسور کیندی پادشاهک خوشنه
 هین دمزد دیدی هر کون بوشه
 بریکزه ای آر لایر بابایی
 بریکزه ای جلاله بابایی
 ایسته بویه ایشه یارار آر لایر
 اوده خیمیل او طور سونلر جیلانلر
 بو کون وزیر اوه دوندی پیشان
 بویوک قیزی قارشیلادی قایدن
 هر کون بر قیز باباسنک بولنی
 بکلر اوکا اوزا بوردی قولنی
 قیز کورنجه باباسنی کدرلی
 دیدی بابا بر دردک وار بللی
 سوبله بکا چاره سنی آرایم
 بنده سنک برایشکه یارایم
 وزیر دیدی بکا بزلر بابایی
 دپه الای ایتدی ملکک آقاسی

صاغ وزیرک اوغلری آرسلاش
 بزم بزلر بر جیلانش
 اونلر سلاح لایوب کیتدی قیچاغه
 سزدن کلز کینک اویله اوزاغه
 نیتیره حک اونلر پری سارینی
 بابالری آرتیره حق نازینی
 اولسه دیدیکز سزده بر قهرمان
 بم ایشم اولور میدی هیچ یامان
 قیز دیدی که بکا ارکک لبانی
 یالدر سندن قاپچیریم بویایی
 نجه سناجاز خانون بزم اورنکدن
 کلش قیزک فرقی وارمی ارککدن
 اوج وز سوکره قیز دیشدی قیدنی
 بر دنج اولدی ترله مه مش بیغی
 سلاح لایوب ییندی دوری قیصر اغه
 دوشدی بوله سزد بزمه دن قوناغه
 لاکین قهرک قاپیسنده بابایی
 کیزله تمشدی نه سنده عباسی
 هابدود کی جمعدی قیزک اوکته
 هانقیردی هذوره قیز باغردی آه آتیه
 قارشیبسنده کورونجه بر قیجی
 تیره نمدی ننده کی قیجی
 وزیر دیدی نقانی آچهرق
 دهنه ممدن اوله سلازدی راقق
 آکلاشیلدی قیاماز سنک جانک
 آل اپکنه کی ، دون آسنک پانسه

ینه برکون هنکار دیوان وقتنده ،
 او طوره شدی بوجه آتون تختنده ؟
 صاغ وزیرى قورلوب صاغ قولنده ،
 سول وزیرى رله شمشدی سولنده . .
 صاغ دیدی « ای آسالانلر باباسی ! »
 صوله دیدی « ای جیلانلر باباسی ! »
 کیم اوسازی کتیر رسه قیچاقندن ،
 پاهخم اونى درخان ، برنارخان . .
 بندن سوکرا اودر بؤک رنبلی ،
 کیدنله بونی خبر ویرهلی !
 ابشته بویه شان قارائیر آسالانلر ،
 اوده خیمیل او طوره سونلر جیلانلر !
 ینه وزیر اوه دوندی بریشان ،
 اورنا بجه نیز قارشیلادی قایدن . .
 قیز کورونجه باباسی کدرلی ،
 دیدی « بابا بردردک وار بس بللی ،
 سویله بکا چاره سنی آرایم ،
 بزده سنک برایشکه یارایم . . .
 وزیر دیدی « بکا قیزلر باباسی !
 دییه آلاى ایتدی ملکک آغلی ،
 صاغ وزیرک اوغوللری رلامنیش ،
 بزم قیزلر بر قورقاق جیلامنیش . .

اونلر سلاحلارنوب کیتدی قیچاقه .
 سزدر کلز کیتک اوبله اوزانف .
 کتیره حک اونلر پری سازینی ؟
 بازاری آرته رجق تازی . .
 اواسیدیکلر سزده بر فهرسان
 بنم اینم اولورمیدی هیچ یاندا ؟
 قیز دیدی که « بکارک کیمیمی
 یلدیر بندن چیقارایم بوهمی ،
 نجه بور او خاون بزم اورنگن
 کلنر فیزک فرقی واری ارکندن ؟ »
 اوچ وز سوکره نیز دکشری قیدینی
 برکنج اولدی ترله ممش بیتمی
 سلاحلارنوب دیدی باغز
 دوشدی بوله سز دیر بندن قور
 لاکین شهرک قایدسنده باباسی
 بکابوردی . نپه سده عباسی
 هابدود کی چمقدی قزاق اوکده ،
 هایتیردی دوره قزاقلر دیه آله
 وزیر دیدی عباسی اتوق
 « دمه مدون اوله مازدی براتقی ،
 آکلاشیلدی قیامازسک جانگ .
 آل ابکنه کئی ، دون آسنه کک باشه او .
 ینه برکون هنکار دیوان وقتنده
 او طوره شدی بوجه آتون تختنده ؛

صاغ وزیرى قورولوب صاغ قولنده ،
 صول وزیرى يرله شمشدى صولنده . .
 صاغه ديدى « ای آرسلانلر بابامی ! »
 صوله ديدى « ای جيلانلر بابامی ! »
 « ياشم ياشم ، آرتق اولدم اختيار ،
 بی يالکر اوسلر ايدر بختيار .
 کیم يارارسه اوسلر ايله بختمه
 بن ياشارنن اوماوره حق نختمه ، .
 ايسته بويله تاج قازانير آرسلانلر ،
 اوده خيمه بيل اوطورسونلر جيلانلر ! »
 ينه وزير دوندى اوه پريشان
 کوچوک قیزی قازشيلادی قايدن
 قیز کورونجه بابامی کدرلی
 ديدى « بابا بردردک وار بس بللی
 سويله بکا چاره سنی آريم
 بنده سنک بایشه ياريم
 وزير ديدى « بکا قزلر بابامی ،
 ديه آلامی ايتدی مملک آلامی ،
 صاغ وزيرک اوغولاری آرسلامش ،
 بزم قيزلر بر قورقاق جيلانمش ،
 اونلر سلاخلاوب کيتدی قبچاغه ،
 سزدن کلز کيتمک اوبله اوزاغه . .
 کتيره جک اونلر پری سازبی ،
 پالاری آرتيره حق نازبی ،

کیم يارارسه اوسلر ايله بختمه
 اوطوره حق پادشاهک نختمه . .
 اولسه بديکيز سزده بر قهرمان ،
 بن ايشم اولورمیدی هقچ يامان ؟
 قیز ديدى که « بکا ارکک کيشی
 پادير سکا پيتيره يم بوايشی . .
 نهجه بانى چيچک بزم اورنکدن
 کلش قيزک فرقی نهدر ارککدن ؟ .
 اوج کون سوکرا قيزد کيشدی قيلمی
 برکنج اولای ترامه مش بیدى ،
 سلاخلاوب ييدى بياض قيصراغه ،
 بوله دوشدی سزديرمه دق قوناغه .
 لاکين شهرک قيسنده بابامی ،
 بکاوردی تپه سنده عابامی .
 هايدود کي چيقدی قیزه هايقيردی ،
 قیز ارککجه قيلمجه سويردی :
 ديدى « هايدی بکيتسه ک چيق ميدانه
 ارکک نهدر کوستريم بز سکا ! »
 وزير ياقدی قيزک صافلام يوره کی
 ابی قلیج قوللايورد ييلکی . .
 ديدى « الله قوت ورسيله قولمک ،
 هايدی قيزم سن دوام ايت بولمک .

کوجوک قیز آيلرجه اووايه ، داغه
 اوضراوب بر آشام کيردی قچاغه

بك دیدی ، بكت كئير چوجوغنى بگا :
 كورونجه كوتوردی اونى خاقانه . .
 كنج خاقان كورونجه كوزل بكدی ،
 يوره كي هوللادی ، ايجندن دیدی :
 « عينك كوزلری راركك كوزی ؟
 فقط، ارلك دكل ، ووزی فیز یوزی !
 قولارنده بللی بيلهزيك یری . .
 پارماغنده سزدم بن بوزوك یری . . .
 خاقان اولی دكل ، هنوز بكاردی ،
 اوليا مشربلی بر كنج هسكاری .
 آنه می استردی اوغلی اوله نسين ،
 كوزلر بولوردی ، كورون بكنسین :
 قپچاغك قزلری شیرین قیزلردی ،
 او آلاز ، قادیك ایچی سیزلاردی . .
 كنج خاقان باقرق كوزل بكدی ،
 دالمشدی خولاییه ، یاسه ، امیده :
 دیوردی « بن سودم بونی قیزدیه ،
 آدمی عالی دكل ، بلنكه علیه . .
 یاری - بن بگا ویر علیه ،
 ایسته م سزایده بن علی بکی ،
 بگاسزدر دوینوم اوهامی . . ظنی ؟
 بولك چه رملی قیزی ، قیزانی ؟
 مایینجی به دیدی حرمه یافین ،
 بر اودا ویر بگز ، اورداد ، پاتسین . .

بر فوجه قارینك كوردی اونی
 دیدی « آیرمیدین ، مسافر بی ؟
 قالدین دیدی « واردد یالکز بر اودام ،
 آیردم اولایك ، سن نك بر آدم . .
 آخیرم بوق ، قاپر دیشارده آنك ...
 قزورنجه اوکا بر آووج آلتون ،
 دیدی : « بووریکز شیمدی یرم وار ؟
 احسانکز بولسه چوق هنرم وار . . .
 قیز صباح دیدی که « سوکیل نینم ،
 بن بر یابانجی یم ، بووردی بیلام ،
 كوزملش دیورلر خانك سرایی ،
 كوستریمسین بگا شیمدی اورایی ؟
 قالدین دیدی « اوغلم ، اوزولمه صاقین ا
 آرادینك سرای زه بك یاقین .
 سرایه مایینجی اوله لی بكم ،
 هر آتشم اورادن کلیر بكم . . .
 قز دیدی « مایینجی قیرمازسه سنی ،
 سزایده آبیچ افا بازدرسین بی ؟
 یوز آلتون ویریم - بگا هدیه . . .
 اوکادی « برایش بول ، اوغلام علی به ا
 قالدین آلدی اونى کیندی سرایه ،
 دیدی « افندیز بیكار یا شایه . .
 بریکیت بکنم وار آدمی علی ،
 ایچ آغا اولمقدر جوتون املی . . .

کنج خانان دورمادی ، کیردی حرمه ؛
 دینی و آشه ، دوندم عاشق کرمه ..
 سراننده کوردم بوکون برملک ،
 بزنکده ممکنمی بیلیم اوله ننگ ؟
 کیردیلر بکا بر ایچ آغاسی ،
 قیزلر دها بوزهل نویسنر سیاسی ..
 نوکام دیور ، « قیزدر بو فیزار دکل »
 بودویونم نه وهم ، نهده ظن دکل :
 « لیلک کوزلری برارکک کوزی »
 فقط ، ارکک دکل . وزی بوزوزی ..
 قوللرد ، بللی بیله زک بری ،
 یارغنده سزدم بن یزوک بری ..
 آنسور اوغنی نورویجه طاق .
 « دینی « صرافردن فور تولدم آراق ،
 یورودم دردیگک بن علاجی ،
 نورودم یاقینده ازواجی ..
 کوردیگک یاقیزدر برارکک دکل ..
 ویاحورد شیطاندر برملک دکل ..
 شطرنجه قوو اونو ، آراملی ،
 قادیسه ولشسین اونو پک ایی ..
 اونو بکنلرله سوق امتحانه :
 ارککلی ، قادینی چیقارمیرله ..
 بوسوزدن امیده دوشدی کنج خانان ،
 دینی : « شبندی واردر برکوج امتحان :

بووک بارینش ایچون مرد آنا اولو
 کوندزمش قیچانجه اوچ وزیر اوغلو
 یارینش باار زده یازقیش آغار . .
 قازانیرلر گاه ایچ ، گاه دینش آغار . .
 ییندیریمده اونو دلی یاغیزه ؟
 کورسون ارکک اولوق قولایمی فیزه ؟
 ابرتمه سباحدی یاریشک کونی ،
 یینجی ارلرک بووک دوکونی . .
 سیره چبقدی شهرک قادینی ، قیزی ،
 کنج خانان کتیرتدی دلی یاغیزی ،
 دیدی دورت صایدر یاریشلرمز ،
 برنجیمی دوردک بودلی یاغیز . . .
 یینه ، مش آسلا بوکا برارکک ،
 ایچکزده وارمی شیمدی یینه جک ؟
 جلاسیلر دوشدی بووک قورقوبه ،
 کنج خانان باشلادی نه سورغوبه . .
 جواب ویرن بوعدی : « علی یورودی »
 خاقلک کیزی دومان یورودی . .
 پاکاشدی یاواشجه ، زورورودی خیزه ،
 صیچراپه رق ییندی دلی یاغیزه . .
 قوشو باشلامشدی : اک اوکده یاغیز . .
 کنج خانان دیورودی « اوله ماز بو قیزا »
 کورونجه قیچانگک قیزی ، قادینی ،
 سوردیلر بوکوزهل کنجک آدینی . .

اوچبور کبیدی دوزکن فلک ،
 سبیه آه بنمش بریاص ملک . .
 دیدلر ، برحیلان میدانی آلدی ،
 توکره مش آرسالانلر کیریده قالدی ،
 چو حوقلر دیبوردی ، بو بیکیت بزدن ،
 یدقلی ارکهار دکلدوسزدن ا . . ،
 نهایت قوشوننی علی قازاندای ،
 قزلر ، قیزانلردن چوقق آفیشلاندی .
 خاقان دیدی ، واردر باشقه صابیز :
 آناردرز قالمه برسرت یابیز . .
 ریای که چکه ز هر دمیر بیلک
 ایچکزده وارمی بونی چکه جک ؟
 چکه چه ، کتیمه سین کوجی بوش بره . . .
 شو اوچان قارتالی دوشورسون بره . . .
 ابرله دی اوکجه اوچ وزیر اوغلو ،
 دمنه دی ، چکه دی بونارک قولی ،
 سوکرا کیمار وارسه دهر قوللی ار
 دمنه بوب کوجنی کیری دونیلر . . .
 اک سوکرا علی بک یاقلاندی یاپه :
 چکه دی یانی آندی اوقی هواید . . .
 ردنبره قارتاک دوردی ، بوزولدی . . .
 یاواش ، یاواش بره دوغرو سوزوادی . .
 یوکسه لوب اوق اوچ بیک آرشون او زاغه
 بووجه قارتالی ییقندی طوپراغه . .
 آفیشلر طوفانی صارمدی میدانی ،
 فقط پأسه سو قدی عاتق خانانی . .

خاقان دیدی ، واردر برباشه مانه :
 زنجیرده باغلبدر بر آغین نی . . .
 آجدر ، اولادینی مطلق یانه جک :
 ایچکزده وارمی بونی یانه جک ؟ . . .
 بکیتلرک هپسی دوشدی قورقوبه ،
 بردلی چقمادی میدان اوقوبه . . .
 کنج خاقان دیبوردی ، رقی بردلی ؟ . . .
 میدانه آتیلدی بزم کنج علی . . .
 آیزینی زنجیردن چوزدی بکجیلر ،
 میدانی صاردیلر هپ تفکجیلر . . .
 علی ، الله ، دیوب کندی یاتنه ،
 بریومروق آیدنک اوردی آلتنه :
 یومروغنی یینجه حیوان آیانسز ،
 بردن بووارلاندی طوپراغه جانسز . . .
 بو آنده برخوجا چیقدی اوتاقدن ،
 کنججاری علمدن ایتدی امتحان . . .
 وزیرک اوچ اوغلی دیدلر ، آرتق ،
 بو ایتمده مکافات بزله لایق ا . . ،
 خوجا صوردی : « حقلک کیم خلیفه می ؟
 بودنیاده ندر باش وظیفه می ؟ »
 وزیرک اوچ اوغالی دبدی : « سلطاندر ،
 سلطانک ایلک ایشی لطف واحساندر . . .
 خوجا بوسوزاری کورمدی صواب ،
 علی یه دبدی که « سنده ورجواب ا »
 علی دیدی ، خاقندر حقلک و کپلی ،
 سلطانک اودر اصلی ، اصیلی . .

حکومت خائفگدر ، سلطانك دكل ،
 فرمان ملتگدر ، دیوانك دكل . .
 تشریح ، قضاء ، اجرا : مرحق اوئگدر ،
 نخت اونك ، تاج اونك ، طوپراق اوئگدر . .
 مرغرده قایدی اودویورمالی ،
 اوانفاذ ایتملی ، اوویورمالی !
 خلقك وظیفه می ندر ؟ تکامل !
 دور دور ماسین اون کینه تامل !
 یورجیدر : دورمقدن قوقی ایتمك .
 دائما ، دائما ترقی ایتمك . .
 مفکوره لرینچی اعلايه قوشسون ،
 هر زمان ادانان اعلايه قوشسون !
 علمه ، حکمتله بولسون یولنی ،
 عدالته آلت ایتمسین قولنی !
 یاراتسین روحلرده ملی بر هرمان ،
 یایسین مملکتنه رفاهله هرمان . .
 مساوی ، حر فردلر مسعود یاشاسین ،
 انسانلق نه دیمك هرکس آکلا-سین . .
 خوجا ، کوزی باشلی ، دیدی « آفرین !
 حق بز دکل ، حق ایتملی تحسین . .
 معنوی قازاندك بوآسك درجات .
 ماده-سه سنك بوپوك مکافات :
 یاریشلرده شانی کیم ایتمسه احراز ،
 اوکا ویریشلدر بو-سحرلی ساز . . .
 علی ایشیدنجه بوسوك سوزلری :

سازی آلدی ، اویدی شیخك الذنن ،
 اذنی قویاروب خلك دیاندن ،
 آتیه بینرک کیردی چولاره . . .
 برآی سوکرا کلدی چیقیدینی شهره . .
 بابایی کورونجه سحرلی سازی ،
 دیدی : « قیزم سندن حق اولسون راضی ! »
 قیز دیدی « سن بکا خوجالار طوتدله
 ادمانلر یاپدیدک ، قنلر او قوتدک . .
 نهویردکسه بکا بو شه کیتدی ،
 قادیناق شوقی تنقیص ایتمدی .
 ادمانلر کوودمی قیلدی پهلووان ،
 عرفانلر روحی ایتمدی قهرمان . .
 نهم وارسه اونلری هبسنسین : ویرق
 هم قیزک ، همده بر محسواکم بن !
 نهمان حقنه ایرسه قادیق
 تاریخه یازیلسین ایلك سنك آدک !
 وزیر وردی شاهه سازی هدیه :
 بر جیلان قیچاقدن کتیرمش دیسه . .
 پادشاه کورونجه ، یاور سالدیردی ،
 طوپلادی دیوانی سازی جالدیردی .
 وزیرک اوچ اوغلی کلدی بوآند :
 دیدیلر « قیچاقده برکنج شهزاده
 بتون یاریشلرده چیقیدی رنجی ،
 قیزلرجه عنوانی اولدی « برایشی !
 سازیده او آلدی بوپوك مکافات .

پادشاه ، آكلادم ، دیدی ، خماهی ا
 كثیرك تخمی ، آلتون یاساهی ا
 قیزی ده چاغیردی درحال قانه
 او طور دی حرمتله آلتون تخنته .
 صاغ وزیره دیدی ا ارلك بانسی ا
 سول وزیره دیدی ا ملك باباسی ا
 دکادر قهرمان یالماز ار کیشی ،
 بر آران آران اولسه ده دیشی .
 نه ایچون قیزله دیلم جبارن ؟
 جیلانلر ایچنده بو قیدر اوغلان ؟
 بنم کی یوسك اولمازه قاریم ،
 ملنك کووده سی قالمازی یاریم ؟
 قابینه ویریرسه ارلك قیمی .
 هم اونك ، هم بونك آرتار قوتی .
 سوز ویرمشم ، ایشتمه وزمده دوردم ،
 بو یوزدن اومارم : یوسکلیر یوردم .
 بن تخمی ترك ایتم بوشانی قیزه :
 هب بیعت ایدیگز بو آنلی قیزه .
 وزیرلر ، امیرلر ایتملر بیعت ،
 بو آنده قیز قالدی ، دیدی ا جاغت
 جه کز چورمه ده اولنگز حلقه :
 شیمدی بنده بیعت ایدهم خاقه .
 زیرا ، اصله متبوع اودر بن وکیلی ،
 وکیلی نصب ایلوب عزل ایدر اسیل .
 انتخاب اولونسون بمبوثر همان :
 ملته اولنره چونکه رجان .

مرايه طوپلانسیین ملت مجاسی ،
 او ایسترسه بنی یاسین زیندی .
 سلطنت خلقدر ، پادشاه اودر ،
 بر یوزنده عدله صوك پناه اودر .
 انتخاب یاپلدی ، طوپلانسی مجاسی .
 سچدیلمر بو قیزی ملته رئیس .
 اساسلی قانونلر یاپیلدی بکدن .
 قورناریادی دولت بیک کوره نکدن .
 بو ذکا قیاضی صانکه کونشدی :
 اونک ایشیفیله ملت کنجاشدی .
 * * *
 مارت آبی : عایه خانم بر صباح ،
 کچوکن صوقانده کوردی برسیاح .
 باقیجه طانیدی نیچاق خانی ،
 دیدی ا بنی چوق یاقدم بونک جاننی .
 اوبنسنز ایده من دیاده راحت ،
 تحریم ایچوندر بو کوچ ، سیاحت .
 بنم ایچون ویرمش تخمی خوجایه :
 کرکزمی واروق بویله قوجه ؟
 کنج خاقانده ذاتا باهیشیقلمش ،
 کوکل اکثریا قارشیلیقمش ا
 سیاهی ابله دی دعوت سرايه .
 قالدین کسوه میله کلدی اودایه .
 کورونجه بو یارنی سیاح شایردی ،
 جهرتندی ، رسمی حدی طاشیردی :

دیدی و چوق بگزورسین سن او علی به ،
 و آدکه ؟ ، قیز کولدی ، دیدی و علیه له ،
 بوسوزی دو بونجه سیاح آکلادی ،
 سو بچدن هونکور هونکور آغلادی . .
 برهفته سو کرایدی : یاپیادی دو کون :
 حسرتلی کولکلر براشدی بو کون . . .

ضیا کوك آلپ

آیله بولوت

بهارک طانی برکیجه سیدی . سیاه بولوت
 بیغینلری سماک برقهنی قابلامشدی ، زمانه
 زمان نورلو چهره - نی کوستون آی ، ریک
 قارا کاق سینه - نه آلتون خنده لر سر پروردی ،
 فقط بو کوزل منظره چوق دوام ایتمور ،
 قانی بر قاراتنی بو کوزل آی چیرتین ،
 سیاه طیر نافدیله بوغنی ایستبوردی . بو ،
 بر منکله بیرنجی بر دیوک قارغاسنه قدر
 بگزردی انازی آیک خیر بالاندیفته قان
 آغلابان قام ، اونک غلبه سندن سوکرا
 نوراو نېسملرینه باقرق کولبوردی : ارتق
 صواش یتمشدی .

آی ، صوک بو صوغله سیاه بولوتلری
 یرنه دق ، کونک ماوی دکری ایچنده
 ساکن ، شن ، ناری یوزیور ، نورک
 قارا کافه علیه بی آلفشه لایان آج کلر ،
 چپچکله و چاره ، تشکرلی باش اکلر
 جوابلر بر پروردی .

شیمدی سو بچک ظریف رنگارند
 نورولمش بر نخت اوزرنده آی ، سحرلی
 ایشیقده یله نارین فدائیک تیتزه ک یار اقرنی
 اوقشا پروردی .

عشقک ساز شاعرلری اولاق قوشلر ،
 شاقراق سسار یله شطارتنی شره یار او قو پروردی ،
 برده کلر ، لاله لر ، منکشلر ، کواکده ییاد بزلر ،

حور یار ، ملکار ممرتدن او بیا پروردی .
 قارلی افکارک سرین انکارندن آسن روزگار
 او وانک یتیل سینه - نه یتمز ، توکنه ق
 نشئه لر سر پردی . عالم دیکشمش ، حیات
 باشقه لاشمشدی .

قلبی شیشره ن سو بچ هیجانلری
 کوزلر مده اریدی ، کیر پیکار مده داملا داملا
 بایرمه که باشلادی . ممرتله دو داق مرمن
 و ربم ، بو کوزل آی قارا کلق بولوتلر دق
 اسیرک ا او دانا افکارک او سندنه عدالت
 تمالی کبی بار لاسین ا ، دعایی او چدی .
 بوسوزلر آلهک عرشنه دوغرو بو کسایر کن ،
 طاتلی بر هیجان ، بر یورد دینغوسه
 کوسمی قبارندی .

شیمدی سوکی طاتلی کان بوخولیدان
 اویانمدم : آی وطن یارانی ، بولوت
 دو شماندی . اسکندر پاشازاده

مصطفی اسکندر